

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΗΔΕΙΑΝ ΤΟΥ ΕΥΡΗΠΙΔΟΥ

ΜΗΔΕΙΑ

(ἀποχαιριεῖζουσα τὰ τέκνα της πρὶν τὰ φονεῖα μὲ συγκρουόμενα αἰσθήματα.
Στ. 1020-1080).

Παιδάκια μου, παιδύκια μου, ἔσεῖς ἔχετε
χώρα καὶ σπίτι, ποῦ πάντα θὰ κάθεστε
χωρὶς μάννα, μακρὰ ἀπὸ μένα τὴν ἄθλια·
κὲγὼ διωγμένη σάλλον τόπο φεύγω πλιά,
πρὶν σὰς χαρῶ κεύνιχισμένα σὰς ἰδῶ,
πρὶν σὰς γαμπροστολίσω μὲ τὲς νύφες σας,
τὴν κλίνη σας πρὶν στρώσω, πρὶν τοῦ γάμου σας
κρατήσω τὲς λαμπάδες· ὦ! ἢ τρισάθλια
μὲ τὴν ὀργή μου· μάταια σὰς ἀνάθρεψα,
μάταια μοχθοῦσα καὶ ταιλαιωρήθηκα
μὲ πόνους τρομεροῦς ἐγὼ στὴ γέννα σας·
κεῖχα σ' ἐσὰς πολλὰς ἐλπίδες, ἢ πικρὴ,
νὰ μὲ γηροκομήσητε καὶ ὁ θάνατος
σὰν μ' εὔρη ἔσεῖς νὰ μὲ νεκροστολίσετε,
ποῦ τὸ ζηλεύουν ὅλοι· τόρα ἐχάθηκα
κάθε γλυκὰ φροντίδα μου· πλιά θὰ περνώ
δίχως ἐσὰς ζωὴ πικρὴ καὶ θλιβερὴ·
κὲσεῖς μὲ τὰ ματάκια σας μανοῖλα πλιά
σὰν καὶτε σάλλη ζωὴ δὲ θὰ ξανοῖδητε.
Ὅϊμέ! παιδιά μου, τί με βλέπετε γλυκὰ
τί μου γελᾶτε τὸ ὑπερνὸ τὸ γέλιο σας;
Ἄχ! τί νὰ κάνω; μοῦ ραγίζεται ἡ καρδιά,
γυναῖκες, καθὼς κοίταξα τῶν τέκνων μου
τὴν πρόσχαρη ὄψη. Δὲν βαστῶ· ἄλλαξα βουλή·
θὰ πάρω ἀπὸ τὴ χώρα αὐτὴ τὰ τέκνα μου.
Καὶ ποιά μου ἀνάγκη νάχω συμφορὰς διπλὰς
θέλοντας νὰ πικράνω τὸν πατέρα τους
μὲ τὸ κακὸ τους; ὄχι· καὶ ἄλλοξα βουλήν.
Ἄλλὰ τί μοῦρθε; θέλω ἐγὼ ἀτιμώρητους
ν' ἀφήσω τοὺς ἐχθροὺς μου, νὰ μ' ἀναγελοῦν;
Τόλμη κὲμπρός. Μὰ φταίγω ἐγὼ ἢ δειλόκαρδη
καὶ ποῦ εἶπα ἀκόμη λόγια μαλακόσπλαγνα.
Παιδιά μου μπᾶτε μέσα· καὶ ὅποιος δὲ βαστᾷ
νὰ ἰδῆ τὰ θίματα μου, αὐτὸς ἄς τὸ σκεφθῆ·
τὸ χέρι μου δὲ θὰ δειλιάσῃ. Μπᾶ! ποτέ,
ποτέ, καρδιά, μὴν κάνης τέτοιο ἕνα κακὸ·
δόλια, λυπήσου τὰ παιδιὰ σου καὶ ἄφηστα·
σὰν ζοῦν ἐκεῖ μαζί μου θὰ τὰ χαίρεσαι.
Μὰ τ' ἄδη τοὺς ἀντίδικους κάτω θεοὺς,
αὐτὸ ποτέ δὲ γένηται ν' ἀφήσω ἐγὼ
ἐχθροὺς νὰ μου καταφρονέσουν τὰ παιδιὰ.
Ἀνάγκη ν' ἀπεθάνουν· καὶ ἀφοῦ εἶν' ἀφευκτον
ἐγὼ θὰ τὰ σκοτώσω, ποῦ τὰ γέννησα.
Κεῖναι γραμμέν' αὐτὰ καὶ δὲν ξεφεύγουν πλιά.
Τόρα ἔχει τὸ στεφάνι στὸ κεφάλι της
καὶ μέσ στοὺς πέπλους κἀταίει ἡ βασιλόνηφ,

καλὰ τὸ ξέρω· μὰ ποθῶ τὰ τέκνα μου
νὰ τᾶποχαιριεῖσω, παίρνω δρόμο πλιά
φριχτὸ καὶ αὐτὰ τὰ στέλνω σὲ φριχτότερο·
Δόστε τὸ δεξὶ χέρι σας, δόστε, παιδιὰ
νὰ τὸ φιλήσῃ ἢ μάννα σας. Χεράκι μου
καὶ κεφάλι καὶ θωριὰ καὶ πρόσωπον
εὐγενικὸ τῶν τέκνων μου, νὰ εἴσθε καλὰ,
μὰ ἐκεῖ· ἀπ' ἐδῶ σᾶ; χάλασ' ὁ πατέρας σας.
Γλυκειὰ ἀγκαλιὰ, μορμὶ ἀπαλὸ, γλυκύτατη
τῶν τέκνων μου πνοή, γὰ μπᾶτε. Δὲ βαστῶ
νὰ σας κοιτάζω, μὲ νικαίει ὁ πόνος σας.
Καὶ ξέρω τί κακὸ νὰ πράξω μελετῶ,
μὰ κυριεύει μου τὲς σκέψεις ὁ θυμὸς
ποῦ εἶν' αἴτιος στὸν κόσμον φοβερῶν κοκῶν.
Α. Μ. ΣΑΡΡΟΣ.

ΑΠΟ ΤΑ ΑΝΑΚΤΟΡΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ (1)

Παρθένον ἔκτοτε πέντε ἔτη καὶ Μιχαὴλ ὁ Β', ἀφοῦ ἐβασίλευσεν ὀκτὼ ἔτη καὶ ἑννέα μῆνας, ἀπέθανε τῷ 829 ἀποκτιήσας ἐκ τῆς Εὐφροσύνης καὶ ἕτερον υἱόν, τὸν ὁποῖον αὐτὴ εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἀνωχοῦς πατρὸς της ἐπωνόμασε Κωνσταντῖνον. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Τραυλοῦ τὸν θρόνον κατέλαβεν ὁ πρωτότοκος υἱὸς του Θεόφιλος, ὅστις οὐδεμίαν ἀγάπην καὶ συμπάθειαν ἠδύνατο νὰ ἀσθανθῆ οὔτε πρὸς τὴν δευτέραν σύζυγον τοῦ πατρὸς του, ἀλλ' οὔτε καὶ εἰς τὸ τέκνον αὐτῆς, μὴ θέλων ὅμως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ δημιουργήσῃ εἰς ἑαυτὸν πράγματα συνήρθε νὰ ἐκτελεσθῆ τὸ συγκλητικὸν δόγμα, καθ' ὃ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μιχαὴλ ἔδει καὶ ἡ Εὐφροσύνη νὰ λάβῃ τὸ ἀξίωμα τῆς βασιλείας μετὰ τοῦ τέκνου της.

Ἡ χήρα βασίλισσα βαρέως φέρουσα τὴν κατ' αὐτῆς ἀντιπάθειαν τοῦ Θεοφίλου καὶ ποθοῦσα νὰ τὸν ἐλκύσῃ πρὸς ἑαυτήν ἠθέλησε περὶ τὰ 830 διὰ τοῦ κομποτέρου τρόπου νὰ τὸν νυμφεύσῃ μετὰ τῆς ὡραιότερας νεάνιδος τοῦ κράτους· ὅ,τι ἐγένετο πρότερον ὑπὸ τῆς Εἰρήνης διὰ τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ της Κωνσταντίνου ἐπανελήφθη ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ· οἱ διοικηταὶ τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν διετάχθησαν νὰ ἀποστείλωσιν εἰς τὸ θεοφροῦρητον παλάτιον τὰς ἐπὶ καλλονῇ καὶ εὐγενεῖ καταγωγῇ σεμννομένας παρθένους, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐγένετο, εἰς ὅρισμένην δὲ ἡμέραν συνεκάλετο πάσας εἰς τὸν περιφανῆ ἐν τοῖς Ἀνακτοροῖς Τρίκλινον τοῦ Μαργαρίτου καὶ ἐξ αὐτῶν συνεκρότησεν, ὡς λέγει ὁ ἀείμνητος Παπαρρηγόπουλος Σύγκλητον τῇ ἀληθείᾳ πολὺ εὐγλωττιότερον τῆς ἄλλης ἐκείνης τῆς ἰῶν πωγωνοφόρων ἀνδρῶν καὶ προεδράσασα ὑπέβαλεν αὐτῇ τὸ ζήτημα· Τίς θέλει ἀξιοθῆ τῆς τύχης ν' ἀναβῆ εἰς τὸν λαμπρότερον τῆς Οἰκουμένης Θρόνον. Αἱ κυραὶ προσεκλήθησαν νὰ προτείνωσιν ὅσα ἐκάστη εἶχε ἐπιχειρήματα κάλλους καὶ χάριτος, ἃ δὲ κρίσις ἀπέκλειτο τῷ βασιλεῖ, ὅστις ἐμελλε νὰ ἐκδηλώσῃ αὐτὴν προσφέρων τὸ χρυσοῦν μῆλον. Εἶναι γνωστὸν τι συνέβη· ὁ Θεόφιλος ἀντιληφθεὶς τῆς τοιαύτης διαλεκτικῆς τέχνης, ἥτις ὑπολαμβάνεται ἰσχυροτέρα πάσης ἄλλης, ἐταλαντεύθη ἐπὶ μακρὸν διερχόμενος ἐν μέσῳ τῆς ὥραίας καὶ εὐώδους ἐκ νεανίδων ἀνθοδέσμης ἔστη δὲ ἐκπληκτος ἐνώπιον περικαλλοῦς παρθένου Εἰκασίας ἢ Κασίας ἢ Κασσιανῆς λεγομένης, ἥτις, κατὰ τὸν χρονολογικὸν Εὐφροσύμιον ἀεξέλαμπε πλέον τῶν ἄλλων σώματος ὥρα, λαμπρότητι γένους

(1) Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ 5.

μαρ μαρυγαῖς τῶν λόγων· Οἶον σελήνης πασιφαοῦς τις κῦκλοις.»

Τὸ κάλλος τῆς παρθένου ἔρωσεν αὐτόν. Εἰς μίαν στιγμήν τὸ ἀπεφάσισεν· αὐτὴ θὰ ἦτο ἡ ἐκλεκτή, ἡ μέλλουσα βασίλισσα καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα ἵνα εἰς αὐτὴν δώσῃ τὸ σύμβολον τῆς μνηστείας, τὸ χρυσοῦν μῆλον. Ἄλλ' ὁ Θεόφιλος εἶτε ἀπὸ ἀδεξιότητα, εἶτε ἀπὸ κατάπληξιν, εἶτε καὶ διὰ τὴν δοκιμάσῃ τὸ πνεῦμα τῆς χαριτοβούτου κόρης εἶπε πρὸς αὐτὴν παραδόξως τῆ ἀληθείᾳ χαριεντιζόμενος· «ὡς ἄρα δια γυναικὸς ἐρρήθη τὰ φαῦλα» ἐννοῶν τὴν προμήτορα Εὐάν, καὶ ἡ Κασία ἔχουσα τὸ δαιμόνιον τῆς προχείρου καὶ εὐφροῦς ἀπαντήσεως, χωρὶς νὰ πτοηθῇ, ἠρέμα καὶ μετὰ σεμνοῦ ἐροθήματος, εὐστόχως ἀπήντησεν· Ἄλλὰ καὶ διὰ γυναικὸς πηγάζει τὰ κρείττονα» ἐννοῦσα τὴν Θεομήτορα. Ὁ Θεόφιλος ἔστι ἐκκλητικός, φοβηθὲς τῆς δυνάμου τοῦ υπερβολικοῦ ἐκείνου πνεύματος, ἐστράφη μικρὸν καὶ ἔτεινε τὴν δεξιὰν εἰς ἄλλην παρθένον πλησίον ἱσταμένην γλυκεῖαν ἐπίσης καὶ συμπαθῆ κόρην, πλήρη πραότητος καὶ ἀγαθότητος, τὴν Θεοδώραν· «ὁ δὲ ὡσπερ καταβρονηθεὶς καὶ τὴν καρδίαν πληγείς τῷ λόγῳ τῆς παρθένου, ταύτην μὲν εἶασεν, τὸ δὲ μῆλον τῆ ἐκ Παφλαγονίας Θεοδώρα παρέσχετο.»

Καὶ ἡ Κασία; Ὁ βίος της ὁμοιάζει πρὸς χαριέντα μῦθον.

«Μὴ τυχοῦσα κοσμικῆς εὐτυχίας
οὐ νυμφίον τε γηγενοῦς βασιλείας
πλουτεῖ νοητὸν παντάνακτα νυμφίον
καὶ βασιλείας οὐρανῶν κληρονομίαν
μονάσασα δὲ καὶ μονὴν δειμαμένη
ἠσκειτ' ἐν αὐτῇ, προσλαλοῦσα ταῖς βίβλοις
ἢ μεστὰ σιγγρομματα χαρίτων ἔφυ.»

Ἡ Κασία ἀποτυχοῦσα τοῦ θρόνου δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ ἐπαλέθῃ εἰς τὸν κόσμον. Ὅλα τὰ χρυσᾶ ὄνειρα, τὰ ὅποια ὄνειροπόλησε διελύθησαν· Ὁ κόσμος οὐδὲν πλέον θέλητρον ἠδύνατο νὰ ἔχη δι' αὐτήν, διὰ τοῦτο ἀμέσως ἀπεφάσισεν ὅπως ἀντὶ τοῦ νυμφικοῦ πέπλου λάβῃ τὴν μοναχικὴν καλύπτραν. Ὄθεν ἰδούσασα ἐν Ὑψωμαθείοις μονὴν ἐκλεσθῆ ἐν αὐτῇ εἰκοσαέτις μόλις διὰ τῆς νηστείας καὶ τῶν ἀσκήσεων μαραινουσα τὸ ὑπερφυῆς κάλλος της καὶ γράφουσα ὑψηλὰ καὶ πλήρη γλυκείας μελαγχολίας ἄσματα «εὐπαιδεύσιας καὶ χαρίτων οὐκ ἴμοιρα», διὰ τῶν ὁποίων ἐξέφραζε τὴν πρὸς τὸν Θεὸν εὐλάβειαν καὶ τὴν πεποιδήσιν της περὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν. Πολλὰ τῶν ποιημάτων τούτων ἢ Ἐκκλησία, ἀπ' ἀρχῆς υἱοθετήσασα, κατέταξεν εἰς τὰ ἐπίσημα αὐτῆς λειτουργικὰ κείμενα, πολλὰ δὲ μὴ διατελοῦσιν εἰσέτι ἀνέκδοτα. Τὰ ἐν χειρογράφοις ἀνεξερευνήτα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ὑμνογραφικὰ βιβλία κρύπτουσιν ἐν ἑαυτοῖς ποιήματα τῆς Κασίας πολλῶν πλείονα, τῶν ὅσων ἡμεῖς ἄχρι τοῦδε γινώσκουμεν, ἐσχάτως δὲ ἐδημοσιεύθησαν καὶ ἔργα τῆς κοσμικῆς ποιήσεως τῆς Κασίας ὡς «Τὰ κατὰ Ἀρμενίων γνομικὰ καὶ Ἐπιγράμματα» ὧν πρόκεινται τρεῖς συλλογαὶ μεγάλως ἐκτιμώμεναι ὑπὸ τῶν σοφῶν τῆς Ἑσπερίας λογίων. Ἐν γένει δὲ τὰ ποιήματα αὐτῆς διακρίνονται διὰ τὴν πρωτοτυλίαν τῶν ἰδεῶν, τὸ βάθος τοῦ αἰσθηματος καὶ τὴν ἰσχυρὰν αὐτοπεποιδήσιν. Ὁ πολὺς Βυζαντινολόγος Κρουμβάχερ πολλὰ περὶ τῆς Κασίας γράφας κρὶνων αὐτὴν ἐκ τῶν ἔργων της ἐν συνόλῳ λέγει· εἶναι πρωτότυπος καὶ παρίσταται ὡς γυνὴ ἰδιόρρυθμος, νοήμων, συνδέσασα τρυφερὰ αἰσθηματα πρὸς βαθεῖαν θεοσέβειαν καὶ παρρησιαστικότητα κλίνουσαν ὀλίγον καὶ πρὸς τὴν γυναικείαν κακογλωσσίαν.

Ἄλλὰ τῶν ποιημάτων τῆς Κασσιανῆς τὸ κάλλιστον ἀναντιορρητως εἶναι τὸ παιητικώτατον ἐκεῖνο μουσοῦργημα «Κύριε ἢ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις» τὸ ἀποπνεόν εὐδὼδῃ μύρᾳ ἱερᾶς μελαγχολίας καὶ χάριτος. Τίς δὲν γινώσκει τὸ θαυμάσιον τοῦτο ποίημα; τίς τὴν τρίτην ἑσπέραν τῆς εβδομάδος τῶν Παθῶν δὲν κατενύγη ἐκ τῆς σοβαρᾶς, ἀρχαιοπροποῦς καὶ ἐθνικῆς τοῦ ἔσματος μουσικῆς καὶ τίτος δὲν ἐξέψωπε τὸν νοῦν πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος μέλλοντα παθεῖν Ἰλασίον; Ἄλλὰ καὶ τίς ἀγνοεῖ τὴν ὥραιαν παράδοσιν, τὴν ἀνταμιμνήσκουσαν τὰ ἱπποτικὰ τοῦ δυτικοῦ μεσαιῶνος μυθιστορήματα, καθ' ἣν ὁ Αὐτοκράτωρ Θεόφιλος μὴ δυνηθεὶς νὰ λησμονήσῃ τὰς χάριτας τῆς εὐφροῦς καὶ ὥραιας κόρης, ἴσως δὲ καὶ ἐ-

λεγχόμενος ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ὡς γενόμενος ἀφορμή, ἵνα παρθένος πολυθέλητρος καὶ εὐγενῆς καταδικάσῃ ἑαυτὴν εἰς αἰώνιον περιορισμὸν, ἐνῶ ἠδύνατο νὰ εἶναι τὸ ἀγλαΐσμα καὶ ὁ λαμπρότερος καὶ ὁ φαινότερος ἀδάμας τοῦ βασιλικοῦ στέμματος, ἀπεφάσισε νὰ ἐπανίδῃ καὶ πάλιν αὐτήν; Ὅσον δὲ μὴ πασίγνωστος καὶ ἂν εἶναι ἡ ἱστορία του, ἀξίζει τὸν κόπον νὰ τὴν διηγηθῶμεν καὶ πάλιν ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ἐκ μὲν τῶν ἀρχαίων κυρίως τὸν Ξενοφῶντα καὶ Εὐφραΐμιον ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων τὸν Κρουμπάχερ, Παπαδόπουλον, Ταουλάρη καὶ Παπαρρηγόπουλον, καθ' ὅσον μάλιστα, ὡς μὴ ὄφειλεν, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν κυκλοφορεῖ, ἀπλήστως ἀτυχῶς ἀναγνωσκόμενον, πολυθρόνον τι μυθιστορημα τῆς Κασσιανῆς ἀληθῆς τερατοῦργητα ἱστορικῆς στρεβλώσεως ὡς μόνον σκοπὸν ἔχον ἐπονείδιστον ἀργυρολογίαν καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ, ὡς κάλλιστα παρετήρησεν ὁ καθηγητῆς κ. Σάρρος, σχεδὸν ἐκπορνεύεται τὸ ἰδεώδες σωματικὸν καὶ ψυχικὸν κάλλος τῆς πολυμνήτου καὶ ἀθανάτου παρθένου, ἥτις ἀποτυχοῦσα τῆς βασιλείας διετέλεσεν ἀχραντος μέχρι τέλους τῆς ζωῆς της «ἀσκούσα καὶ φιλοσοφοῦσα καὶ Θεῷ μόνῳ ζῶσα» καὶ ἥτις ἀναμένει ἐν τὸν ἄξιον δραματοργόν της ὡς εἶχεν εἶπει καὶ ὁ αἰόδιμος Δ. Βεραρθάκης.

(Ἀκολουθεῖ)

† Ὁ π. Μ. Πρωτ. ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

ALPHONSE DAUDET

Ἡ ΑΡΛΕΖΙΑΝΑ

Στὸν ἀγαπημένο μου ποιητῆ, ΔΗΜ. ΑΓΓΕΛΙΚΟ

Γιὰ νὰ γῆς στὸ χωριὸν κατεβαίνοντας ἀπὸ τὸ μῦλο, περὶς μὲν ἀπὸ ἕνα βοσκότοπο χτισμένο κοντὰ στὸ δρόμο, στὸ βάθος μιᾶς μεγάλης αὐλῆς φυτεμένης μὲ μικροκόλια.

Νὰ τὸ καθεαυτὸ σπίτι τοῦ προβηγκιανοῦ νοικοκύρη, μὲ τὰ κόκκινα του κεραμύδια, μὲ τὴν φαῖνὰ μουντὴ καὶ ἀκανόνιστη πρόσοψί του, καὶ κατόπι, ἀπάνω-ἀπάνω, τὸ ἀνεμοῦρι τοῦ σεραβανιῦ, ὁ μακαρᾶς γιὰ νὰ στήνουν τίς θημωνιές, καὶ μερικὲς τούφφες μελαχροινὸ χορτάρι, τοῦ ξεπερνοῦν.

Γιατί ἀρᾶ γε μὲ εἶχε κάνει τόση ἐντύπωσι τὸ σπίτι αὐτὸ; Γιατί ἡ κλειστὴ ξύλινη πόρτα τοῦ μοῦ ἐσφιγγε τὴν καρδίαν; Δὲν θὰ μπορούσα νὰ σᾶς τὸ πῶ, καὶ ὅμως εἶχ' ἕνα πολὺ μελαγχολικὸ ἐξωτερικὸ ἢ κατοικία αὐτῆ. . . . Ἦταν πολλὴ ἡσυχία, γύρω-τριγύρω. . . . Δὲν ἀλυχοῦσαν τὰ σκυλιὰ, ὅταν περνοῦσε, οἱ κόντες ἐφευγαν χωρὶς νὰ φωνάζουν. . . . Μέσα καμιά φωνή! Τίποτα, οὔτε κουδούνισμα ἀρνιοῦ, οὔτε περπατησιὰ. . . .

Χωρὶς τοὺς ἀσπρους μερικέδες τῶν παραθύρων, καὶ τὸν καλνὸ ποῦ ἐφευγε ἀπ' τίς γωνιές, θὰ νόμιζες τὴ μέρος ἀκατοίκητο. . . .

Χθὲς, τὸ χτέπημα τοῦ μεσήμεριου, γυρνοῦσα ἀπ' τὸ χωριὸν, καὶ γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὸν ἥλιο, ἀκολουθοῦσα τοὺς τοίχους τῆς ἐπαυλῆς, στὴ σκιά τῶν μικροκουλιῶν. . . . Στὸ δρόμο, πρὸς τὸ βοσκότοπο, οἱ σιωπηλοὶ ὑπρέτες τελειώνουν τὴ φορτωσιὰ ἀχύρου σὲ μίαν ἄμαξα. . . . Ἦ πόρτα εἶχε μείνει ἀνοικτὴ. Ἐβριξα μιὰ ματιὰ περνοῦντας, καὶ εἶδα στὸ βάθος τῆς αὐλῆς ἀκουμπισμένο σ' ἕνα μεγάλο πέτρινον τραπέζι, ἕνα μεγαλόσωμο ὀλόασπρο γέρο. Κρατοῦσε τὸ σκυφτὸ κεφάλι μὲ τὰ δύο του χεῖρα καὶ φοροῦσε ἕνα πολὺ κοντὸ ζακέτο καὶ κυρτελασμένα παντελόνια. . . Στὰ θηκα. Κάποιος ἀπ' τοὺς ἐκεῖ μοῦτε χαμηλόφωνα .

«—Στε! . . εἶναι ὁ ἀφέντης. . . Τόνε βλέπουμε σ' αὐτὰ τὰ χάλια ἀπ' τὸ δυστύχημα τοῦ γουῦ του καὶ ἐδῶ. Ἄχ! ὁ καημένος! . . .»

Τὴ στιγμή ἐκείνη, μιὰ γυναῖκα καὶ ἕνα ὄγοράκι μαυρογυμνοῦ, πέρασαν ἀπὸ μπροστὴ μας κρατώντας ἀπὸ μιὰ χρυσοδεμένη σύνοψι, καὶ μπήκανε στὴν ἐπαυλιν.

Ὁ ἀνθρωπος τότε πρόσθεσε·

«— . . Ἦ ἀφέντισσα καὶ ὁ μικρὸς, ποῦ γυρνοῦν ἀπ' τὴ λειτουργία. Πηγαίνουν καθήμερα, ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ σκοτώθηκε τὸ παιδί! . . Ἄχ! κύριε, τί θλίψι, τί ἐμῆμωσι! . . . Ὁ πατέρας φορεῖ ἀκόμη τὰ ροῦχα τοῦ πεθαμένου· δὲν μπορούσαμε νὰ τὸνε πείσουμε, καὶ νὰ βγάλῃ! . .»

Ντέεε . . Κοῦ! . τὸ ζῶ! . .

Τὸ ἀμαξάκι τράνταξε καὶ ξεκίνησε. Ἐγὼ, θέλοντας νὰ μάθω περισ-

σότερα, ζήτησα απ' τὸν ἀμοξᾶ ν' ἀνέβω κοντά του, κ' ἐκεῖ ἀψηλά, πάνω στ' ἄχυρο, ἔμαθα ὅλην αὐτὴ τὴ λυπητερὴ ἱστορία . . .

«Τότε λέγανε Γιάννο. Ἦταν ἕνας ἀξίος χωριανὸς εἴκοσι χρονῶ, φρόνιμος σὰν κορίτσι, γερός και με μετῶπο ἀνοιχτό! Ἐπειδὴς ἦτανε πολὺ ἔμορφος, οἱ γυναῖκες τότε κοίταζαν, κἀνοντας τὰ γλυκὰ μάτια, μ' αὐτὸς δὲν εἶχε σὸ μάτι παρὰ τὴ μικρὴ—μιὰ μικρὴ Ἀρλεζιάνα, με κατιφέδες και ταυτέλλες, ποὺ τὴν εἶχε συναντήσει, μιὰ μέρα, στὸ χωριὸ της. Στὴ χώρα, δὲν καλοφάνηκαν σὲ κανένα αἰ σχέσεις αὐτές. Ἡ κοπέλλα περνοῦσε γιὰ κοκέττα, κι οἱ γονιοὶ της δὲν ἦταν ἐντόπιοι.

Μὰ ὁ Γιάννος ἤθελε και καλὰ τὴν Ἀρλεζιάνα του. «—Θὰ πεθᾶνω ἂν δὲ με τὴ δώσουν!» ἔλεγε πότε - πότε. Και ἀναγκάστηκαν νὰ τοὺς παντρεύουν μετὰ τὴ συγκομιδὴ, παραβλέποντας κάθε τι.

Μιὰ κυριακὴ βράδυ, τὸ λοιπὸν, στὴν αὐλὴ τοῦ βοσκότοπου τὸ σπιτικὸ τελείωνε τὸ φαγί. Ἦταν ἡ βραδυὰ τῆς ἀρραβῶνας, σὰν νὰ ποῦμε. Ἡ νύφη δὲν ἦταν, ἦταν ὅμως στὴν ὑγεία της. . .

Τότε παρουσιάζεται κάποιος στὴν πόρτα, και με τρεμάμενη φωνή, λέγει πῶς θέλει νὰ μιλήσῃ κρυφὰ τοῦ ἀφέντη. Σηκώνεται τότε τ' ἀφεντικὸ, και βγαίνουν κι οἱ δύο τους ἔξω στὸ δρόμο.

«—Ἀφέντη μου, εἶπε τότες ὁ ξένος, θὰ παντρεύῃς τὸ παιδί σου με μιὰ βρ. . . ποὺ τὴν εἶχα ἀγαπητικὰ δυὸ χρόνια. . . . Ἐκεῖνο ποὺ σοῦ λέγο τ' ἀποδείχνω! Νὰ και τὰ γράμματα! . . . Οἱ γονιοὶ της τὰ ξέρουν ὅλα, και με τὴν εἶχαν ὑποσχεθῆ. Μ' ἀπ' τὸν καιρὸ ποὺ τὴνε θέλει ὁ γυιὸς σου, οὔτε αὐτοὶ οὔτε ἡ κοπέλλα γυρνοῦν νὰ με διοῦν. . . . Νόμισα, τὸ λοιπὸν, πῶς ὕστερ' ἀπ' ὅλ' αὐτὰ, δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ γυναίκα ἄλλουνοῦ».

«—Καλὰ, εἶπε τότες ὁ ἀφέντης, ἄμα κοίταξε τὰ γράμματα Πέρινα νὰ πῆς ἕνα μωσχάτο. . . »

—Εὐχαριστῶ! Ἔχω πιότερη πίκρα παρὰ δίψα, ἀπαντᾷ ὁ ξένος και φεύγει. . . .

Ὁ πατέρας γυρνοῦν ἀπαθῆς. Ξανακάθεται στὴ θέσι του, και τὸ γλέντι τελείωσε χαρούμενα. . . .

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ, τ' ἀφεντικὸ κιὸ γυιὸς του, πήγανε μαζί κατὰ τὰ χωράφια. Ἔμειναν κόμπωση ὥρα ἔξω, κι ὅταν ἐγύρισαν ἡ μάνα τοὺς περιμένε ἀκόμη.

«—Γυναίκα, λέει τότες ὁ νοικοκύρης δείχνοντάς τινε τὸ γυιὸ τους. . . Φίλησέ τον! Εἶναι δυστυχισμένος. . .

Ὁ Γιάννος δὲν ξανάκαμε πιά λόγῳ γιὰ τὴν Ἀρλεζιάνα. Και ὅμως τὴν ἀγαποῦσε πάντα, και μάλιστα περισσότερο ἀπ' τὴν ὥρα ποὺ τοῦ τὴν ἐπαράστησαν στὶς ἀγκαλιὰς κάποιου ἄλλου. Ἦτανε μόνε πολὺ φιλότιμος γιὰ νὰ πῆ τίποτα. Κι αὐτὸ τὸ σκότωσε, τὸ καημένο τὸ παλληκάρι. . . .

Πότε-πότε, περνοῦσε μέρες ὀλόκληρες μόνος και ἀσάλευτος σὲ μιὰν ἄκρη, πότε πάλε δούλευε σὰ λυσσιασμένος και τελείωνε, μόνος, τὴ δουλειὰ δέκα ἔργατῶν. . . . Και τὸ βράδυ, ἔπαιρνε τὸ δρόμῳ τῆς Ἀρλης, και περπατοῦσε, προχωρῶντας σιγά-σιγά, ἴσα με ποὺ ἀγνάντευε στὸ φόντο τῆς δύσης νὰ ὑψώνονται τὰ λιγνὰ τῆς πόλης καμπαναριά. . . . Τότε γυρνοῦσε. . . . Ποτέ του ὅμως δὲν προχώρησε περισσότερο.

Βλέποντάς τον τέτοιο λογιῶν, πάντα λυπημένο και μοναχὸ, ὅλοι στὴ χώρα δὲν ἔξερναν τί νὰ κάμουν. Ὑποπτεύονταν κάποιον δυστόχημα και φοβότανε. . . . Τοῦ εἶπε μιὰ φορὰ στὸ τραπέζι ἡ μάνα του κοιτάζοντάς τονε κατὰματα με δακρυσμένα μάτια.

«—Ἀκουσε, Γιάννο μου, ἂν ἐπιμένῃς θέλοντάς την και καλὰ, σοῦ τὴ δίνομε πάλε. . . .

Ὁ πατέρας κόκκινος ἀπὸ ντροπὴ εἶχε καταβασμένα τὰ μάτια.

Ὁ Γιάννος κούνησε τὸ κεφάλι λέγοντας ὄχι και βγήκε ἔξω.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἤλλαξε πιά τὸν τρόπο τῆς ζωῆς του, προσπαθῶντας νὰναι πάντα χαρούμενος, γιὰ νὰ καθησυχάσῃ τοὺς γονιοὺς του. Τὸν ξαναεἶδαν στὸ χορὸ, στὸ καπηλειό, στὰ πανηγύρια. . . . Και στὸ πανηγύρι τῆς Φονβιένης αὐτὸς ἔστρεψε τὸ χορὸ.

«—Ἐγινε καλὸ, δόξα σοὶ ὁ Θεός!» ἔλεγε ὁ πατέρας του. Ἡ μάνα ὅμως ἀνησυχοῦσε πάντα καὶ πρόσεχε περισσότερο ἀπὸ πρὶν τὸ παιδί της. Ἔτρεφε λὲς ἡ καρδιά της.

Ὁ Γιάννος πλάγιαζε με τὸν μικρὸ κοντὰ στὴν κουκουλοφαλιά: ἡ καημένη ἡ γοιὰ, κουβάνησε κι αὐτὴ τὸ στρώμα της στὴν κάμαρη, πλάι στὴν κουκουλοφαλιά. . . . Τὰ κουκούλια μποροῦσαν νὰ ἔχουν τὴν ἀνάγκη της, τὴ νύχτα. . . .

Ἦρθε τέλος πάντων ἡ γιορτὴ τοῦ Ἀηλιᾶ, τοῦ προστάτη τῶν κίρηδων. Μεγάλη χαρὰ στὴ χώρα. Εἶχε γιὰ ὅλους φροῦτα, φαγιὰ και βραστὸ σὰν νᾶχε βρέξει μερεκεκέι.

Κι ἔπειτα, τί τρακές, τί φωτιές στ' ὀλόνια, τί χρωματιστὰ φανάρια γεμάτα με κουκούλια. . . .

Γειά σου, Ἀηλιᾶ μου. . .

Χόρευαν ὡς νὰ πεθάνουν. Ὁ μικρὸς ἔκαψε τὴν καινούργια του τὴ μπλοῦζα. . . . Κι ὁ Γιάννος ἄκόμα ἔμοιαζ' εὐχαρισμένος. Θέλησε νὰ χορεύῃ τὴ μάνα του. . . . Και ἡ καικομοῖρα, ἔκλαιγε ἀπὸ εὐτυχία. . .

Τὰ μεσάνυχτα πήγαν νὰ κοιμηθοῦν Ὀλος ὁ κόσμος νύσταζε. Ὁ Γιάννος ὅμως δὲν κοιμήθηκε. Ὁ μικρὸς μᾶς εἶπε κατόπι πῶς ἔκλαιε ὅλη τὴ νύχτα. Ἀχ! Σᾶς τὸ λέγω! Ἦταν πιασμένος στὰ γερά, ὁ ἀχαρὸς! . . .

Τὴν ἄλλη μέρα, τὰ ξημερώματα, ἡ μάνα του ἤκουσε κάποιον νὰ περνᾷ τρεχάτος ἀπ' τὴν κάμαρη. Πήδηξε ἡ καρδιά της σὰν ἀπὸ μαῦρο προαίσθημα.

«—Ἐσὺ εἶσαι, Γιάννο;»

Ὁ Γιάννος δὲν ἀπαντᾷ. Φθάνει με μᾶς στὴ σκάλα. Γλήγορα-γλήγορα σηκώνεται κι ἡ μάνα.

«—Γιάννο, ποὺ πᾶς;»

Μ' αὐτὸς ἀνεβαίνει στὸ σερβανί. Ἀνεβαίνει κι αὐτὴ ἀκλουθώντας.

«—Γιόκα μου, γιὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ!!» Αὐτὸς ὅμως σφαλῶ τὴν πόρτα και τραβᾷ τὸ μάνταλο.

«—Γιάννο, Γιαννάκη μου, πὲς μου, τί κάνεις; ἄχ! . . .»

Ψηλαφῶντας με τὰ γέρικα τρεμάμενα χέρια της, γυρνεῖ τὸ μάνταλο.

. . . Ἐνα παράθυρο ἀνοίγει, κι ἀκούεται ὁ κρότος ἑνὸς σώματος ποὺ πέφτει ἀπ' τὸ παράθυρο στὶς πλάκες τῆς αὐλῆς, και. . . πάει, τελείωσε! . . .

Τόχε πῆ, τὸ καημένο τὸ παλληκάρι.

«Τὴν ἀγαπῶ πολὺ!!» Ἦθ' ἀφύγω. . . . Ἀχ! ἄθλιες ψυχές ποὺ ἤμαστε! Και ὅμως εἶναι κάπως δύσκολο τὰ καταφρόνια νὰ μπορέσουν νὰ σκοτώσουν τὴν ἀγάπη. . . .

Ἐκεῖνο τὸ πρωὶ, ὅλοι στὸ χωριὸ ὄποροῦσαν, και δὲν ἔξερναν ποῖος μποροῦσε νὰ φωνάξῃ τέτοιο λογιῶ, ἐκεῖ κάτω, στὸ βοσκότοπο τοῦ ἀφέντη μας. Ἦταν ἡ μάνα στὴν αὐλὴ, γυμνὴ μπρὸς στὸ πέτρινο τραπέζι τὸ ποτισμένο με πρῶνιη δροσιὰ κι αἷμα, ἄχ! ναί, ἦταν ἡ μάνα ποὺ μοιρολογοῦσε τὸ παιδί της, κρατώντας τὸ ἄψυχο στὴν ἀγκαλιά της.

1918

ΣΙΜΟΣ ΦΑΝΑΣ

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΔΡΑΜΑ (1)

Ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Silvestre και Morand ἡ Γριζελὶς ὑποβάλλεται εἰς πειρασμοὺς ὑπὸ τοῦ Διάβολου, ὅπως προδῶση τὴν συζυγικὴν πίστιν, ἐπωφελομένου τῆς ἀπουσίας τοῦ συζύγου, ἀπελθόντος εἰς σταυροφορίαν. Ὁ σύζυγος, ἀκλόνητον ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν σύνευον, ἀποχαιρετίζει τὸν υἱὸν και τὴν σύζυγον οὕτω:

Τῆς ἐλαφρῶς κοιτίδος σου μακρὰν τὸ βῆμα φέρω
κοὶ ὄπλων βαρυσίδηρον, τεκνίον, ἄχθος φέρω
ἐν τῇ πρωίᾳ τῆς ζωῆς, τεκνίον τρυφερόν
μάθε νὰ χῆς ποταμοὺς δακρῶν θολερῶν.
Εὐδαίμων ἦμην παρὰ σοί. Νῦν ποὺ τὸν πόδα φέρω;
Ὅπου τάλαιπωροῦμενος πολλὰ θὰ ὑποφέρω.

Φεῦ! τὴν ἀγκάλην τίς μητρὸς ἀφήνω τὴν θερμὴν,
ἐν τῇ πρωίᾳ τῆς ζωῆς, ὦ μάθε τὴν τιμὴν.
Εἰς τῆς μητρὸς θαλπόμενον, τεκνίον μου τὰ στήθη,
δι' ἀσπασμῶν τὴν προσφιλεὴ πενθοῦσαν παραμύθει!
Πάρεχε τῇ θρησάσῃ σε ἀγάπην τρυφερὰν,
ἐν τῇ πρωίᾳ τῆς ζωῆς, ὦ μάθε τὸ ἔρῳν.

Καὶ εἶναι θησαυρὸς πολυτίμης μου

ὁ ἔρως, ἡ ζωὴ και ἡ τιμὴ μου.

Ὁ ἔρως μου ἐν τῇ καρδίᾳ, γύναι,
μακρὰν ἀπερχομένου μου θὰ εἶναι,
ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Πλάστου ἡ ζωὴ μου,
ἐν ταῖς χερσὶ σου, γύναι, ἡ τιμὴ μου.

Μετὰ τὸν συγκινητικὸν τοῦτον και ὠραῖον ἀποχαιρετισμὸν, ἀπέρχεται ὁ σύζυγος, ἔρχεται δὲ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁ Διάβολος, τὴν ἀποπλάνησιν τῆς συζύγου Γριζελίδος ἐπιδιώκων διὰ διαφόρων

Συνέχεια ἐν τοῦ ἀριθ. 7.

μέσων. Ἐν πρώτοις ἀποστέλλει τὴν σύζυγον αὐτοῦ κυρίαν Διάβολου, ἣτις πείθει τὴν ἀτυχή γυναῖκα, ὅτι ὁ σύζυγος αὐτῆς τὴν ἐγκατέλειπεν καὶ ἐνυμφεύθη αὐτήν. Ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαντήσεως ἡ ἀγαθὴ σύζυγος ἀπεκρίνετο: «Ὁ Θεὸς μοι ἔδωκεν αὐτόν, ὁ Θεὸς μοι ἀφαιρεῖ αὐτόν! Οὕτως ὁ Διάβολος ἠτιᾶται μὲν, ἀλλὰ δὲν παραιτεῖται τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. Ἀναμνησκείται ὅτι ἡ Γριζελίς, πρὸ τοῦ γάμου αὐτῆς, ἠγάπα νέον τινὰ, ὄνοματι Ἄλν καὶ παρασκευάζει συνέντευξιν αὐτοῦ μετ' αὐτῆς. Μικρὸν καὶ ἡ νέα Πηνελόπη θὰ ἐξήρχετο τῆς συνεντεύξεως ταύτης τετραυματισμένη, εἰ μὴ ἡ προστάτις αὐτῆς Ἁγία ἀπέστειλε τὸ τέκνον αὐτῆς. Ἄμα ἰδοῦσα ἡ Γριζελίς τὸ τέκνον αὐτῆς, ἀποστρέφει τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ Ἄλν καὶ ῥίπτεται ἐπὶ τοῦ τέκνου, ἐναγκαλίζεται αὐτὸ καὶ σώζεται. ἠτιᾶται αὐτῆς ὁ Διάβολος. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα παρίσταται καὶ τις ὡραία εἰκὼν. Παρίσταται τὸ τέκνον, κρατοῦν τετραυματισμένον πτηνόν, ὅπερ τρεῖς τῆ μητρὶ. Αὕτη λαμβάνει διὰ μὲν τῆς μῆδος τὸ τέκνον, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας τὸ τετραυματισμένον πτηνόν, ὅπερ καὶ ἐκπνέει. Οὕτω πρὸ τῶν δμμάτων αὐτῶν οἱ θεοὶ ἔχουσιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἀθωότητα τοῦ παιδός, ἀφ' ἑτέρου τὴν ἀμηχανίαν τῆς γυναικὸς καὶ τὴν ἀγωνίαν τοῦ ἐν τῇ χειρὶ τῆς σφαδαζούσης Γριζελίδος θνήσκοντος πτηνοῦ.

Ἀποτυχὴν μέχρι τοῦδε ὁ Διάβολος θ' ἀποπλανήσῃ τὴν γυναῖκα, ἀποφασίζει νὰ θίξῃ καιρίως τὴν μητρικὴν στοργήν, κλέπτων τὸ τέκνον τῆς Γριζελίδος. Τούτου γενομένου, ἡ μήτηρ σπεύδει πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ τέκνου, τοῦ μικροῦ Λουδοβίκου. Ἐν ᾧ δὲ ἀπουσιάζει αὕτη ἐπανέρχεται ἡ σύζυγος, γενναίως ἐν τῇ ξένη ἀγωνισάμενος. Ἐπιλαμβάνεται τῆς ἀπουσίας τῆς Γριζελίδος ὁ Διάβολος καὶ διαβάλλει, ὡς ἔθος αὐτῷ, τὴν ἀγαθὴν γυναῖκα πρὸς τὸν σύζυγον. Οὗτος δὲ πεισθεὶς τῷ Διαβόλῳ, πειράεται νὰ φονεύσῃ αὐτήν, ἐπανελθούσαν, ἀναχαίττεται ὅμως ὑπὸ τῆς θείας μορφῆς τῆς πρὸ οὐτοῦ ἀγνῆς συνεύου. Ἡ Γριζελίς ἐξηγεῖ πρὸς αὐτὸν τὰ συμβάντα καὶ μετὰ τοῦτο αὕτη σὺν τῷ συζύγῳ προσεύχονται πρὸ τῆς τριπτύχου εἰκόνης τῆς Ἁγίας Ἀγνῆς. Ἐν ᾧ δὲ προσήυχοντο ἀίφνης ἡ τριπτύχος ἀνοίγει, λάμψις οὐρανία προέρχεται ἐξ αὐτῆς, ἐν μέσῳ δὲ τῆς λάμψεως ταύτης φαίνεται ἡ Ἁγία καὶ πρὸ

τῶν ποδῶν αὐτῆς τὸ τέκνον προσευχόμενον. Οὕτως ἡ ἀρετὴ θοὶ ἀμβεύει, ὁ Διάβολος ἠτιᾶται, καὶ ἡ πίστις σώζει.

Αὕτη ἐν ὀλίγοις ἡ ὑπόθεσις τοῦ Μυστηρίου τοῦ Silvestre, τύπου τελείου τοῦ εἶδους τούτου τοῦ δράματος. Ἐνεκα δὲ τούτου καὶ ἐδιδάχθη ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ὑπάτου δραματικοῦ θεάτρου, τῆς Γαλλικῆς-Κωμωδίας, τῶν πρὸ αὐτοῦ τοιοῦτου ἔργων μὴ ἀξιοθέντων τῆς τιμῆς ταύτης. Ἐκεῖνα ὅμως παρῆσαν μείζονα δρᾶσιν εἰς τοὺς ἀγίους, ὡς ἐκεῖνο, ὅπερ ἐγεγράφετο Ἁγία Αἰκατερίνη καὶ οὐ τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον τῆς οὐισμάρτυρος ὑπεδύσατο τὸ πρῶτον (1468) γυνή, διότι πρότερον τὰ γυναικεῖα πρόσωπα ὑπεδύοντο, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ἄνδρες.

Ο. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

ΤΟ ΕΛΕΓΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΤΗΣ

Μονάχη ὅταν ἀπόμεινε στὸ κορὸ πιά ντιβάνι
Καὶ σάπασε ἡ γλυκεῖα λαλιὰ ποῦ γόητεψε τὴν μόνη,
μ' ἀνατριχίλαν ἄφησε τὴν ξεγελάστρα πλάνη,
μὲς στὴν καρδιά της νοιώθοντας σιγὰ νὰ δυναμώνη
κάποιου νεκροῦ ξεψύχημα. Σὲ μιὰ ἄκρη τῆς ἐφάνη
—σεντοῦκι ποῦ τὸ γέμιζεν χαμόγελα καὶ στῶνοι—
γέρικη ἡ θήκη ἑνὸς βιολιοῦ· κι ἐσκέφη πῶς ξεχάνει
μὲς τὸ μεθύσι του ἡ καρδιά τί πένθος τῆ νεκρώνει....
Καὶ μὲ λαχτύρ' ἀνάγειρε, τὸ μαγικὸ νὰ πάρη,
τ' ἀηδονολάλητο βιολί, τὸ λυγερὸ δοξάρι
γιὰ νὰ τραντάξῃ τις χορδὲς σὲ μεθυσμένο γέλιο,
καὶ μάτωσε τὰ δάχτυλα μὲ πείσμα τὰ χιονάτα,
γιατὶ τὸ ξύλο εἶχε ψυχὴ κ' ἐβόγγα.— ὦ περιγέλιο!
κ' ἔπαιζε ἀντὶ χαρμόσυνης — μιὰ νεκρικὴ σονάτα....

ΧΡΗΣΤΙΝΑ Ι. Α.

ΤΥΠΟΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΕΙΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΙΝ ΠΛΥΣΤΡΑΣ

Ἄπὸ ἑβδομάδος, τὸ σπῆν εἰς ἀναστάσιον. Προητοιμάζοντο μπουγάδα, καὶ δὴ μπουγάδα δεκαπενταύγουστου. Μιὰ δηλαδὴ ἐκ τῶν σπουδαιότερων καὶ ἐπισημοτέρων τοῦ ἔτους. Τὰ λερωμένα χωρισθήκανε. Οἱ σκάφες, κοῦφες, καζάνια καὶ ὅλα τὰ τρομερὰ ὄργανα τοῦ πλυσταριοῦ, ἐτέθησαν εἰς παράταξιν... μάχης. Προσέτι ἐγένετο καὶ ἡ προμήθεια τῶν ἀναγκαίων πυρομαχικῶν, δηλαδὴ, καυσοξύλων πρὸς τριάμιση γρόσια τὴν ὀκά, παρακαλῶ.

Ἔμενε μόνον ἡ πλύστρα. Ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς, ὄντες νεήλυδες εἰς τὴν συνοικίαν δὲν ἐγνωρίζομεν κανένα, προσεφέρθη λίαν εὐγενῶς ἡ νοικοκυρά μας νὰ μᾶς προμηθεύσῃ μίαν τοιαύτην, ἣτις καὶ προσκληθεῖσα πρὸ τριῶν ἡμερῶς, κατέστρωσε, τῇ συνεργασίᾳ τῆς συζύγου καὶ τῆς πενθερᾶς μου τὸ plan τῆς μπουγάδας, συνεννοήθη μετ' αὐτῶν ἐφ' ὅλων τῶν λεπτομερειῶν καὶ ἔκλεισε συμφωνίαν ἐπὶ τῶν διαφόρων ὄρων, ὑφ' οἷς αὕτη θὰ διεξήγετο.

Ὁ πρῶτος καὶ θεμελιώδης ὄρος ἦτο ὅτι, τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν, δηλαδὴ τὴν Δουτέραν 6 Αὐγούστου θὰ προσήρχετο αὕτη, ἀκριβῶς εἰς τὰς 6 1)2 τῆς πρωίας, διὰ νὰ ἀρχίσῃ τὸ ἐπίπνον καὶ ἄχαρι ἔργον τῆς.

Ἐπέφωσκεν ἤδη ἡ αὐγὴ τῆς ἐπισήμου ἡμέρας. Ἄπὸ τῆς 5ης ἤδη ὥρας, ἡ σύζυγός μου μετὰ τῆς μητρὸς τῆς ἐξυπνήσασι, προσέβησαν εἰς μικρὰς τινὰς προετοιμασίας τῆς τελευταίας ὥρας καὶ ἔβιλαν φωτιὰ εἰς τὸ καζάνι, ἀναμένουσαι τὴν ἔλευσιν τῆς πλύστρας.

Ἐν τῷ μεταξύ ἐγώ, ἀπολέσας ὡς ἐκ τῆς φασαρίας ταύτης τὸν πρωινόν μου καλοκαιρινόν ὕπνον, ἐστριφογύριζα μέσα εἰς τὸ κρεββάτι καταρρώμενος τὴν Ἐπιστήμην, ἣτις μ' ὄλην τὴν πρόδοον

ΔΩΡΑ Δ' ΙΣΤΡΙΑ

Ἡ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦτο ἑλληνορουμανὴς πριγκήπισσα Ἑλένη Μοσάλακη, ἐξέχουσα συγγραφεῖς φιλοσοφικῶν, ποιητικῶν, θρησκευτικῶν μελετῶν, μυθιστορημάτων καὶ ἄλλων φιλολογικῶν ἔργων.

και τας ανακαλύψεις της, δεν κατώρθωσεν ακόμη να εύρη ένα τρόπον καταργούντα την βρώμα, και συνεπώς την πλύσι και τις πλύστρες, δια να ήσυχάση ο κόσμος και ν' απολαμβίνη την ηδύτητα του πρωινού ύπνου. 'Επί τέλους μη δυνηθείς να τὸν ξαναπαρώ, ἐπῆρα την γενναίαν ἀπόφασιν τοῦ να σηκωθῶ, ὅπερ καὶ ἔπραξα ὄχι ἄνευ μεγίστης προσπάθειας, καθότι τὸ πρωινὸ Δευτεριὰτικο μαχμουρλοὺκι μου παρέλυε πᾶσαν κίνησιν.

'Ἦδη εἶχε παρέλθει ἡ ἐβδόμη, ἀλλ' ἡ πλύστρα δὲν ἐφαίνετο. Τί τῆς συνέβη ἄραγε; Μὴ ἔπαθε κανένα ἐξανθηματικὸν ἢ γυναικα, δηχθεῖσα ἴσως ὑφ' ἑνὸς τῶν τρομερῶν ἐκείνων μικροσκοπικῶν θηρίων, ὧν τὸ γένος ἀπὸ καταβολῆς κόσμου εὐρίσκεται εἰς διαρκῆ πόλεμον πρὸς τὴν θεὰν καθαριότητα και συνεπὸς πρὸς τὰς ἰερεῖας αὐτῆς, τὰς πλυντρίας, ἢ συνεβλήθη με κάποιαν ἄλλην νοικοκυρὰν πλειοδοτήσασαν; Τὸ πρᾶγμα καθίστατο ἀνυσηχητικόν, και σιγὰ σιγὰ τρομερὸν διότι τὸ καζάνι ἔκαιεν ἤδη... τὸ αἷμα τῆς καρδιᾶς μου, ἢδηλαδὴ ξύλα πρὸς 3 1/2 γρόσια τὴν ὀκᾶν.

'Ἐπὶ τέλους, τῇ προτροπῇ τῆς συμβίας μου και, τὸ κυριώτερον, ἔξ οἴκου πρὸς τὰ καιόμενα τριαμισάρια, ἀπεφάσισα νὰ δράμω πρὸς ἀναζήτησιν τῆς πλυντρίας και νὰ φέρω αὐτήν, ἔκουσαν ἄκουσαν, ἄρωστον ἢ ὑγιᾶ εἰς τὸ σπίτι μας. 'Ἀλλὰ δὲν ἐγνωρίζον οὔτε τὸ ὄνομα, οὔτε τὴν διεύθυνσιν της, και ἡ νοικοκυρά μας ἦτις ἠδύνατο νὰ μᾶς πληροφορήσῃ περὶ αὐτῶν, εἶχεν ἐξέλθει διὰ ψώνια. Ἐκαμα λοιπὸν τὸ σταυρὸ μου και πῆρα γραμμὴ τὰ μαγαζιά τῆς ἀγορᾶς. Εὐτυχῶς τὴν εὐρήκα σὲ ἓνα μπακάλικο και τὴν παρεκάλεσα νὰ μου δώσῃ τὰς ἀπαιτουμένας πληροφορίας.

— 'Ονομάζεται, μου εἶπεν Πιστὸς ντουντού, και κάθεται στὸ Σιδερῆ σοκάκ.

— Καὶ ποῦ εἶναι παρακαλῶ, τὸ Σιδερῆ σοκάκ;

— Εἶναι παράλληλον πρὸς τὸ Μαργκοζ σοκάκ.

— Καὶ τὸ Μαργκοζ σοκάκ;... βεβαίως θὰ βαίνει παραλλήλως πρὸς τὸ Σιδερῆ.

'Ἐπὶ τέλους με μερικὰς λεπτομερεστέρως πληροφορίας κατώρθωσα νὰ εύρω τὸ σπίτι τῆς ἀπίστου και κακοπίστου αὐτῆς Πιστὸς ντουντού. Τὴν εὗρον κληνῆρη, παθοῦσαν εὐτυχῶς ὄχι ἐξανθηματικὸν ἢ χολέραν, ἀλλὰ στομάχι, ἔξ ὑπερβολικῆς καταχρήσεως τοπικῶν. Σαρακοστὴ βλέπετε, και τρῶγονται τὰ εὐλογημένα.

'Ἐπανήλθον εἰς τὸ σπίτι ἀπρακτος και εὗρον γυναῖκα, πενθερὰν και καζάνι φλεγόμενα ὑπὸ ἀνυπομονησίας. Τοῦ τελευταίου μάλιστα ἡ φλογὸν ἢ με συνεχίνει ἰδιαιτέρως και μέχρι δακρύων. Ἐπρεπε λοιπὸν, coûte que coûte, νὰ εὐρεθῆ τρόπος θεοαπειρίας τοῦ κακοῦ. Πρὸς τοῦτο κατέφυγον πάλιν εἰς τὰ φῶτα τῆς καλῆς Κας Σ..... τῆς νοικοκυρᾶς, ἢν παρεκάλεσα νὰ μοι ὀνομάσῃ ὅλες τις πλύστρες ποῦ ἐγνωρίζε ἔν τε τῇ συνοικίᾳ μας Γεδῆ κουλέ και εἰς τὰς πέριξ τοιαύτας.

— Εἶναι, μου εἶπεν αὐτῆ, μιὰ Ἀρμένισα παχειὰ τῆς ὁποίας λησμονῶ τὸ ὄνομα, στὰ Ψωμαθειά. Μιὰ ἄλλη, Λουκία, ποῦ κάθεται σ' ἓνα κόκκινο σπιτάκι κοντὰ σ' τὴν Ἀρμενικὴ ἐκκλησίᾳ τοῦ Σουλῶ—Μοναστήρ, και μιὰ Βασιλική, στὸ Καζλή τσερμέ. Ἄλλες δὲν γνωρίζω. Ἡὐχαρίστησα δεδόντως τὴν κ. Σ. και με ταχύτερα... ἀτμομηχανῆς, ἀφοῦ ἄλλως τε και ἐγὼ ἀπὸ καζάνι ἐλάμβανον τὴν κινήτηριον δύναμιν, ἐπελήφθην τοῦ ἔργου τῆς ἀναζήτησεως.

Και πρῶτον ἤρχισα ἀπὸ τὴν πλησιεστέρην πλύστραν, δηλ. τὴν τῶν Ὑψωμαθείων. Δυστυχῶς ὅμως αὐτῆς δὲν ἦτο γνωστὸν οὔτε τὸ ὄνομα, οὔτε ἡ διεύθυνσις. Τὸ νὰ ζητῆ δὲ τις μιὰ παχειὰ Ἀρμένισα στὰ Ψωμαθειά, εἶναι ὅσῳ νὰ προσπαθῆ ν' ἀνακαλύψῃ ἓνα κοιλαρᾶ καλόγερο στὸ Ἅγιον ὄρος, μιὰ λεπτὴ Ἀγγλίδα στὸ Λονδίνον, ἢ μιὰ μελαχροινὴ κατ.β.β.λα στὸ Σουλῶ—Κουλέ. Ἄλλὰ τί δὲν κάμνει ἡ ὑπομονὴ και ἐπιμονή! Τὴν εὐρήκα ἐπὶ τέλους. Ἦτο μιὰ γυναῖκα βαρλοειδοῦς κατασκευῆς και ἀκαθορίστου ἡλικίας. Κάτι τι δηλ. μεταξὺ 30 και 50 ἐτῶν. Λεπτὸς μυσταξ μείρακος ἔστρεπε τὸ ἄνω χεῖλος αὐτῆς προσδίδων εἰς τὴν φυσιογνωμίαν της δὲν γνωρίζω τί τὸ ἀρρενωπὸν και..... τραγελαφικόν.

— Ἐρχεσαι, ντουντού, τῆς λέγω, σὲ μιὰ πλύση;

Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΑΡΧΗΓΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΕΩΣ

'Ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερά : Ὁ στρατηγὸς Πεταίν, ὁ Ἄγγλος στρατηγὸς Χάιγκ, ὁ ἀρχιστράτηγος Φῶς και ὁ Ἀμερικανὸς στρατηγὸς Πέροικγ.

— Δὲν ἤμπορῶ νὰ πλύνω μερικὲς ἡμέρες.

— Γιατί ντουντού;

— Τὸ γιατί δὲν γίνεται νὰ στὸ πῶ. Ἄϊπ τιρ.

— Μὰ πές μου σὲ παρακαλῶ, τί ντροπὴ θὰ εἶναι! Ἐλα καημένη, και θὰ σὲ πληρώσω ὅσα θέλεις.

— Μὰ δὲν μπορῶ, εἶπαμε γιὰ! Τί ρωτᾶς παραπάνου; Νὰ! πρωτομηνιά ἔχω μῆνες στὸ νόημα;

— Καλὲ τί πρωτομηνιά μου λές, ποῦ ὁ μῆνας ἀλαγκρέκα σήμερα ἔχει ἔξι και ἀλαφράγκα δέκα-ἑννέα; Ἐλα ντουντού ἄφησε τ' ἀστεῖα και τὰ ροῦχα μου περιμένουν στοῖβα.

— Μὰ χριστιανὲ μου ἂν ἔχῃς ἐσὺ τὰ ροῦχα σου ἔχω κι ἐγὼ τὰ δικὰ μου!..... Κατάλεβες τότε;

— Κατάλαβα... ὅτι τίποτε δὲν κατάλαβα και ὅτι κάποιον μυστήριον ἔκρυπταν τὸ αἰνιγματῶδες λόγια τῆς κοντόφραδης γυναικας. Ἄλλως τε κάθε γυναῖκα δὲν εἶναι και ἓνα αἰνίγμα, ἓνα μυστήριον;

'Ἐφυγα ἀπρακτος ἀπὸ τὴν Ἀρμένισσα και ἔτρεξα νὰ εύρω τὴν Λουκίαν τεῦ Σουλῶ-μοναστήρ. Πλησίον τῆς Ἀρμενικῆς ἐκκλησίας τῆς συνοικίας ταύτης, διακρίνω μακρόθεν ἓνα κόκκινο σπιτάκι. Αὐτὸ θὰ εἶναι εἰσα περιχαρῆς, τὸ σπίτι τῆς πλύστρας. Ἐνόσω ἐπλησίαζεν ἤκουον κάποιον τραγουδοῦντα με φωνὴν τενόρου, ἓνα κομμάτι τοῦ Ριγολέττου:

»Φτεροὶ στὸν ἄνεμο

»γυναῖκα μοιάζει

— Καημένε Βέρδη, ἐπιθύρισα, σίγουρα καμιά πλύστρα θὰ εἶχες ὑπ' ὄψιν σου ὅταν ἔγραφες αὐτὸ τὸ τραγοῦδι, γιατί ἀπ' ὅλες τῆς γυναικες, αὐτὲς εἶναι ἢ πλέον ἀσύλληπτες, σὰν τὸ πτεροὶ στὸν ἄνεμο. Μ' αὐτὲς τίς σκέψεις ἐκτύπησα τὴν πόρτα. Τὸ τραγοῦδι ἐξηκολούθει, και ἡ πόρτα δὲν ἤνοιγε. Ἐκτύπησα δυνατότερα, μιὰ δύ, τρεῖς, ἤρχισα τῆς κλωσιῆς και ἐπὶ τέλους ἔπαυσε τὸ τραγοῦδι και ἤκουσα κάποιον καταβαίνοντα τὴ σκάλα. Σὲ λίγο ἤνοιξεν ἡ θύρα και εὐρέθην πρὸ ἑνὸς νέου ἡλικίας 25 περίπου ἐτῶν με μακρὰ μαλλιά και..... λίγη γνῶσι, ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη. Ἐφάνετο σὰν μουσικὸς ἢ ἠθοποιός.

— Συγγνώμη κύριε, τῶ λέγω, ἢ κυρὰ Λουκία ἢ πλ.....

— Λουκία, Λουκία... με διακόπτει με ὕψος ἀφηρημένον και δνειροπόλον... ἂ μάλιστα Λουκία. Καὶ ἤρξατο ὑποτονθορίζων:

»Σὺ ποῦ πέταξες στὰ ὕψη

»ὡ ψυχὴ ἐρωτευμένη!

— Ἐὰν δὲν εἶχα τὸ καζάνι ποῦ ἔκαιε, θὰ διεσκέδαζα με αὐτὴν καλλιτεχνικὴν distraction. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἔχωκαίρον νὰ χάνω, ἔστρεψα... ν' ἀποκαλυφθῶ πρὸ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς και νὰ εἶπω βιαστικά:

- Πές τε μου ἐπὶ τέλους, ἔδῳ κάθεται;
- Ποιὸς κάθεται ἔδῳ; μοῦ λέγει ὡς ἀπὸ οὐνείρου.
- Μὰ σᾶς εἶπα, ἡ Λουκία ἡ πλ.....
- Τοῦ Λαμμερμούρ;
- Ὅχι ἀδελφέ, ἡ πλύστρα.

— Ἡ τελευταία αὐτῆ λέξις ἐπέφερεν ἐπὶ τοῦ καλλιτέχνου τὸ ἀποτελεσμα ἀποτόμου ψυχολοουσίας εἰς ἀνθρώπων κοιμώμενον. Συνήλθε, καὶ μετ' ἕπος ἐσχάτην ἀηδίαν καὶ περιφρόνησιν ἐμφαίνον, μοῦ λέγει:

— Τί γυρεύουν πλύστρες στὸ σπίτι μου; φύγε ἀπ' ἔδῳ βάνουσε, χυδαίε, ἀκαλαίσθητε. Καὶ μοῦ ἔκλεισε κατὰμουτρα τὴν πόρτα.

Ἐμείνα κατ' ἀρχὰς ἀπολιθωμένος διὰ τὸ ἀπρόοπτον τῆς προσβολῆς καὶ μὴ γνωρίζων ἂν ἔπρεπε νὰ θυμώσω ἢ νὰ γελάσω διὰ τὴν ἥμισυ ἀβροῶν ταύτην συμπεπιφορὰν τοῦ καλλιτέχνου. Ἐπειτα ὅμως ἐσκέφθην ὅτι δὲν εἶχε καὶ πολὺ ἄδικον, ὁ ἀνθρώπος. Ἀκοῖς ἐκεῖ! Ἀπὸ «τὰ ὕψη τοῦ πετοῦσε,» νὰ τὸν κατεβάσω διὰ μιᾶς μέχοι τοῦ βρωμεροῦ καὶ τεσματώδους ἐπιπέδου ἐνὸς πλυσταριοῦ, καὶ νὰ ζητῶ πλύστρες ἐκεῖ ὅπου μούσας καὶ νύμφας μόνον ἠδυνάμην νὰ εὔρω! Μοῦ ἔχρηιάζετε, μὰ τὴν ἀλήθεια, ὄχι διώξιμο, ἀλλὰ καὶ ξύλο!

Τώρα τί νὰ κάμω τοῦ τὰ εὔρω τὴν Λουκίαν, ὄχι τοῦ Λαμμερμούρ, ἀλλὰ τὴν πλύστρα;

Ἄν ἐτάνθην εἰς ἓν τῶν περιφρήμων ἐκείνων πρακτορεῖον πληροφοριῶν, αἶτινα μαχαλὲ-μακαλίκα λέγονται, καὶ τῆ εὐγενεῖ προθυμίας τοῦ τσιρακιοῦ, ἦν ὑπέκαυσεν ἡ προσφορὰ ἐνὸς γροσίου, εὔρον ἓνα ἄλλο κόκκινο σπιτάκι, εἰς τὸ ὀπισθεν μέρος τῆς ἐκκλησίας καὶ ὄπερ ἦτο ἡ κατοικία τῆς πραγματικῆς Λουκίας τῶν οὐνείρων μου.

(Ἀκολουθεῖ).

ΑΧΙΛΛΕΥΣ Ν. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ

Ponte dei Sospiri

Περασμένα μεσάνυχτα,
Πυκνὸ σκότος, βιδιά
Καὶ κοιμάται στὴν κλίνη της
Τὴν ὕγραν ἢ Βενετία.

Ἄφηγκριέμαι ψιδύρισμα
Στὰ νεκρὰ τὰ νερά.
Μὴ κανένα στὴν ὄψι τους
Μαῦρο φίδι γλιστροῦ ;

Ὅχι! ἡ γόνδολα πέρασε
Στὴν τυφλὴ σκοτεινιά.
Σιγανὰ φεύγει κ' ὑποπτί.
Μοιάζει νύχτας φρονιά.

Ὁ Γονδολιέρης παραξένα
Τραγουδάει στὴ σιγή.
Λὲς φοβάται ἀπ' τὰ χεῖλη του
Τὸ τραγοῦδι νὰ βγῆ.

Τώρα κάτου ἀπ' τῶν στεναγμῶν
Τὸ γεφύρι περνᾷ.
Πάει καὶ μετ' τὸ τρισκότεινο
Ρίο ἐχάθη ξανά.....

Κ' ἓνας, χρόνια ποῦ σάπισε
Στὴν ὕγραν φυλακή,
Σὰν ἀπόκοσμο ἀκούοντας
Τὸ τραγοῦδι ἀπὸ ἐκεῖ,

Λαχταροῦ νᾶν' ἡ γόνδολα
Μαύρου φέρετρον ἀγκάλη
Κ' ἡ στροφή τὰ νεκρώσιμα
Ποῦ ὁ παπᾶς θὰ τοῦ ψάλλη.

Βενετία, 1907.

Κ. ΑΘ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ.

ΠΡΟΑΙΣΘΗΜΑ

Χαρισμένο στὸν ἀγαπημένο μου πατέρα.

Πύρινο τοῦ πόνου, τῆς ἀρρωστίας καὶ τοῦ ἀγνωσίου τὸ μαχαίρι ξεσχίζει τὴν καρδιά μου....

Ἦμουν ἀρρωστος καὶ καλυτέρευα.

Χθὲς σιγαλοχάηδευε τὴν καρδιά μου κάποια πλάνα, κάποια γοργοφτέρουγη χαρά. Κάποιο οὐνερο. Κάποια ἐλπίδα. Χθὲς ἡ θλίψι, ἡ σφιγγα, νὰ τὴν πνίξη γύρευε τὴ χαρά μου μετ' ἐπὶ μαυροδάκρυα τῆς κλαμένης φύσης.

Μὰ ἐγὼ γελοῦσα!

Χθὲς ὁ ἀέρας στὴν ἄρπα του τὴ γιγάντινη ἔπαιξε τὸν πιὸ κλαμένο του σκοπὸ· γλυτορούσανε οἱ νότες ἀπ' τὰ τζάκια καὶ τὶς στενορούγες ζητώντας φόβου τρεμούλες, θλίψις ἀνατριχίλες νὰ μοῦ γεννήσουνε.

Μὰ τοῦ κάκου! Ἐγὼ γελοῦσα.

Ἀπὸ τὴ στάχτη τὴν οὐράνια τῶν συννέφων ἀργοπρόβαλε ἄξαφνα καὶ ὁ συννεφοκαταλύτης βασιλιάς. Τὸ φῶς — ὁ ὠραῖος Θεὸς — τὸν βραχνᾷ τῆς θλίψις — τὴ σκιά — τὸν νίκησε.

Ὅλα γέλασαν!

Γέλασα κ' ἐγὼ πιότερο.

Μὰ — Ἄχ! — πάλε κρύφτηκε. Τὰ γύρω ξαναχλώμισαν βαρύτερα καὶ ἐγὼ ἀνατρίχασα.

— Ἐτσι θὰ σβήσῃ κ' ἡ χαρὰ μου, σκέφθηκα.

Ἦταν προαίσθημα.

ΔΗΜΗΤΡΟΣ ΑΙΓΕΛΙΚΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

«ΝΕΦΕΛΙΣΜΟΣ»

Ἐπάρχουν πράγματα, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ὀμιλεῖ κανεὶς διότι εἶναι περιττὸν ἢ γελοῖον νὰ ὀμιλῆ. Ἐπάρχουν περιοδικὰ, τὰ ὁποῖα φθοῦν τὴν εὐπιστίαν τῶν μέχοι τῆς ἀναγραφῆς καὶ τῶν ἐλαχίστων φλογῶν, ὅσοι σβήσονται εἰς τὴν νεκρόπολιν τῶν κενῶν κεφαλῶν. Εἰς τὴν πόλιν μας ἐκνεκλώθησαν ἀπὸ τινος ἀγγελία, ἡ ὁποία διυσχυρίζετο ὅτι ἦτο προκήρυξις καὶ εἶχε τὴν παραδοξολογίαν νὰ κηρύττῃ μετ' ἀπειρίαν θαυμαστικῶν μίαν θεωρίαν τέχνης καὶ αἰσθητικῆς νέαν. Ὅμιλῶ περὶ τοῦ ἀμαλγάματος «nebulisme» κάτωθεν τοῦ ὁποῖου ἦσαν δύο ὑπογραφαὶ αἱ ὁποῖαι ἐξήπλωναν τὰς συλλαβάς τῶν ὠσᾶν οὐρᾶν παγωνιοῦ. Πρόκειται περὶ δύο τυχαρπᾶστων εἰς τὰ γράμματα, νεκροβατῶν τοῦ Παρνασσοῦ καὶ καταφόρω; ἀντιλούντων ἀπὸ τὰ βιβλία· τοῦ Greégoire de Quel καὶ τοῦ Paul Dorfeuille, καὶ τῶν δύο ἐστερημένων γνώσεων, καὶ θλιβερῶν ἀπομιμητῶν, ἀφοῦ εἶναι ἀνάγκη νὰ τοὺς σημειάσωμεν ὀνομασί. Ὁληαυτῆ ἡ ψευδοσχολὴ βασίζεται εἰς τρία σοννέτα, τῶν ὁποῖων τὸ πρῶτον εἶναι ἡ καρικατοῦρα τῶν ὠραίων ποιημάτων τοῦ Στεφάνου Μαλλαρμέ καὶ τὰ δύο ἄλλα κακοὶ ψιττακισμοὶ τῶν ἐξαισίων ἔργων τοῦ Ἀλβέρτου Σαμαίν. Ἡ προκήρυξις τῶν «νεφελιστῶν» ἐλεηλάτησεν ἀφειδῶς τὴν προκήρυξιν τοῦ μελλοντιστοῦ Μαρινέτι (τὴν ὁποῖαν κρατῶ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀναγνοστῶν μου) παρεμόρφωσε τὴν λεπτὴν αἰσθητικὴν τοῦ Μαλλαρμέ καὶ ἐξέφρασε ἀσχημίας πσορροούσας καὶ γλυδῶδεις μετ' ἀνόητον ἐλπίδα ὅτι θὰ μᾶς ἐκθαμβώσῃ πρὸ τῶν ἑτερογενῶν πτερῶν τῶν ἀφηρημένων ἀπὸ μεγάλα πτηνὰ ἵνα στολισθῶσιν οἱ ἴδιοι καὶ προσελκύσωσιν ἐπὶ τοῦ μετημφιεσμένου ἀτόμου τῶν τῶν ἀπλοϊκῶν τὰ πλήρη θαυμασμοῦ βλέμματα.

Δὲν ἠθέλησα νὰ γράψω κριτικὴν, ἀλλὰ καταγγεῖλιαν τοῦ ἀνόστου σαφ. λατανισμοῦ τοῦτοῦ ἵνα προφυλάξω τὸ δημόσιον, κατὰ τῶν σιμωνιακῶν τῆς τέχνης, τῶν πιθηκίζόντων, οἵτινες τόσον ἀνηχοῦσι περισσότερον, ὅσον περισσότερον εἶναι κενοί, οἵτινες φαντάζονται ὅτι διὰ τοῦ θορύβου θὰ πληρωθῆ τὸ ἀθεράπευτον κενὸν τῆς ψυχῆς των.

JEAN ELLÉ

